

ЯВОР ЦАНЕВ
ВОЙНИТЕ НА ИЗКУСТВОТО

chitanka.info

Излязох на арената, точно както са го правели някога гладиаторите, и затворих очи, заслепен от силната светлина на прожекторите. Публиката стана на крака и закрещя, но високоговорителите, обградили стадиона, я надвикаха и плътен мъжки глас тържествено занарежда заученото приветствие:

— Добре дошли в шоуто „Войните на изкуството“! Днес ще присъствате на финалната среща за „Правото на първа книга“, организирано от издателство „Триумф“. Както виждам, настроението е прекрасно, свободни места няма и всички очакват с нетърпение схватката, която ще коментирам аз, Кристофър Круз!

Публиката отново зарева като огромно животно с хиляди гърла и аз разбрах, че от другата страна, в противоположния край на затревената елипса, е излязъл противникът ми. Отворих очи, после бързо ги притворих и през миглите си видях силуета му. Оттук не можеше да се определи колко е висок, нито дали е слаб, или силен — засега той представляваше само обикновена човешка фигура в далечината. Аз обаче знаех, че това е Громър Уотлин...

— Ето, финалистите вече излязоха, посрещнати от бурните ви овации. Това е публика! Да! Това е истинска публика! Надявам се, че те ще ви поднесат едно наистина добро сражение, което ще разпали чувствата и въображението... Вдясно от зеления и вляво от жълтия сектор виждате Громър Уотлин — висок 193 см, гръден кош 133 см, бицепс 51 см, бедро 71 см, прасец 48 см...

Слушах думите на коментатора, очите ми свикваха със силната светлина, ходилата — с хладната трева и мозъкът — с мисълта, че този път няма да успея. Добре помнех победите на гиганта Громър, помнех и как с последни сили надвих Алън Хойл, мир на праха му... Късметът едва ли щеше да ми помогне и сега. Друг избор обаче нямах. Само така се стига до „Правото“.

— ... и вдясно от жълтия, вляво от зеления сектор — Джейсън Елиът: висок 177, гръден кош 120, бицепс 40, бедро 60, прасец 41... — коментаторът направи артистична пауза и допълни:

— Както виждате, разликата е голяма, но за тази схватка няма правила, така че двамата противници са поставени в приблизително еднакви условия. Те могат да се движат из целия стадион, включително и на пистата за бягане, облеклото им се състои от горнище на кимоно и шорти с бандаж и е напълно идентично, като

изключим размерите, разбира се... То е произведено от текстилната фабрика...

Опитвах се да събера мислите си, да си дам кураж, като се убеждавах, че това е наистина единственият начин да пробия. Само турнирите на „Триумф“ и конкуриращите ги шоуспектакли на „Залог“ можеха да ме изведат до правото на първа книга. После щях да съм официално писател, един от малкото, които освен да пишат, имат право и да издават книгите си.

— И така, нека заедно с мен, Кристофър Круз, всички зрители — тези, които са тук, на стадиона, и онези, които гледат специалното излъчване по видеоканала на „Триумф“, да затаят дъх в очакване на стартовия сигнал. Нека прекратим залозите и обърнем погледи към арената!

Може би трябваше и този път да се натъпча с опият... Винаги е толкова потискащо... Как изведнъж всичко утихна! Как занемя целият стадион, сякаш по пейките няма хора, а машини. Машини, които Кристофър Круз току-що изключи... и от нас се очаква да ги включим отново... с проливането на кръвта си. Нима от древността досега нищо не се е променило? Нима хората все още черпят удоволствие от отчаяната съпротива на умиращия и моментното озлобление на победителя? Нима все още, за да е добро зрелището, залогът трябва да е живот? Защо всички тези, които залагат на мен или на Громър, не излязат тук, на арената, и не зложат на себе си?

— Искам да припомня, че за този финален двубой награда ще получи не само победителят, но и победеният! Издателство „Триумф“ гарантира издаването на един посмъртен разказ за всеки час, издържан на арената. Все пак шоуто се прави от двама души, те издържаха на толкова битки и ни дариха с красиви победи, не трябва по-слабият да е оцетен. Той е достигнал до финалния мач, а както знаете, за всеки финалист е редно да има награда... Неговото произведение ще даде заглавието си за поредния брой на списание „Посмъртни разкази“ и ще бъде публикувано, при това без никаква редакторска намеса, а името му ще бъде включено в литературната енциклопедия. И така, дами и господа, нека битката започне!

Разнесе се силен гръм и няколко сигнални ракети се издигнаха над стадиона, но аз знаех, че всички гледат не тях, а нас — мен и Громър. Закрачих по тревата с несигурни стъпки и туптене в

слепоочията. Стръковете се търкаха в ходилата и глезените ми, усещах ги как миришат — на живот. На живот, който не исках да загубя, но този луд свят ме пращаше в ръцете на смъртта, правеше ме гладиатор, който оцелява само отнемайки живота на другите. Съжалих, че не взех опиат, както правех винаги досега, както правеха всички... с него беше много по-добре. Сега светът изглеждаше нереален и напълно абсурден. Залогът беше наистина голям... Нима не бях прекалено самолюбив? Нима Громър, освен че е по-едър и силен, не е и по-добър писател от мен? Нима, дори и да можех да го убия, трябваше да го направя?

За първи път се замислих кой е въвел тази лудост с „Правото“. И защо точно по този безмилостен начин? Защо с проливане на кръв? Как може да се смесва изкуството с грубата сила? Това ли е начинът да докажеш, че си талантлив?

През това време разстоянието между мен и Громър намаляваше. Вече виждах лицето му, дебелия врат и на пръв поглед тремавите, но затова пък мощни мускули. Не трябваше да се оставям да ме докопа. Ако това станеше, с мен щеше да е свършено...

— Вижте тези хора, господо! Не са ли просто възхитителни! — гласът на коментатора докосна грубо слуха ми. Усетих неясна погнуса.

— Заложили са живота си, за да могат да бъдат това, което искат! — продължи той, а аз почувствах как и без специалния опиат започвам да се ядосвам. В гърдите ми трепна, все още глъхнеща, яростта от предишните битки и аз свих юмруци.

— Да станат писатели! Тази толкова примамлива професия, символ, че си успял в живота, че си рискувал и си спечелил, че си преодолял...

Изведнъж всичко ми писва. Чашата прелива и аз едва се сдържам да не извикам. Искането ми се да крещя с всичка сила... Яростта ми не е насочена към Громър, дори частица от нея не е насочена към него. Защото не взех опиат? Може би... А Кристофър Круз е тъпак. Абсолютен тъпак. Тъпак, който дрънка само глупости! Не съм заложил живота си заради никаква професия! Аз съм писател! Просто съм такъв и не мога да бъда друг! Писането е животът ми и аз съм заложил него! Защото не пиша само за себе си, а и за хората. Защото все още вярвам в най-човешките неща, в това, че поне едно от гърлата в публиката ще млъкне, когато прочете тези редове. Че на следващото шоу, когато художниците излязат да защитят правото си на изложба,

някой от зрителите ще се почувства чужд сред врявата и залаганията, ще се замисли защо, по дяволите, трябва да се биеш и убиваш, за да докажеш, че картините ти заслужават да бъдат видяни от хората, че музиката ти има право да бъде слушана, че... си човек на изкуството. *Човек*, а не воин!

— Как само пристъпват! Колко съдбоносно се скъсява дистанцията... Делят ги не повече от двадесет крачки... Какви силни и решителни мъже!

Нима това е наистина единственият начин разказите ми да достигнат до хората? Нима така се става писател — чрез битки? Господи, какъв побъркан свят! А Громър? Дали и той се чувства така? Ако вместо да го ударя, му подам ръка? Дали наистина е толкова озлобен, колкото изглежда? Дали тази злоба е насочена към мен, или яростта му е подхранвана от същия този луд свят, в който, за да спечелиш правото да твориш и творбите ти да бъдат публикувани, трябва да участваш в кървав спектакъл и по този начин да развличаш... Дали се е натъпкал с опиат? Изглежда... Опиат при всяка битка... За да се озлобиш, за да забравиш всичко друго и да не се замисляш така, както се замислям аз сега... Опиат при всяка битка... за да можеш да убиеш без угризения... Вече не се учудвам, че след победа повечето „воини“, достигнали до финала, са психически разстроени и дори в много случаи наистина полудяват... Но кой се интересува от това?

— Ето, те се спряха само на метър един от друг!

Громър е срещу мен. Виждам замъгления му поглед и се уверявам за опиата. Знам, че е глупаво да очаквам нещо друго. Преди всяка среща го прави... Досега и аз го правех. Защото... Защото вършим нещо напълно чуждо и противоестествено за творците... Ние **УБИВАМЕ!**

Помирисвам пак въздуха, усещам стенещия дъх на стъпканата от нозете ми трева и смазания живот, изтичащ от стеблата. Погледът ми потъва в очите на Громър, жилките от кръв и възбуда ме карат отново да настръхна и да хлътна хипнотизиран в зениците му. Може би наистина е добър писател... по-скоро е *бил*... Може би... Сега е просто една грамада от мускули, която ще ме смаже, а после ще полудее. Не знам защо съм толкова сигурен, но го виждам в очите му — ще полудее...

Някъде далече шуми публиката и ни подканя.

Призовава ни да направим хубаво шоу, но аз се надявам, надявам се, че поне на един от тези хора по трибуните ще му прилошее, че ще се обърне, за да не гледа, че повече няма да дойде и ще прочете сборника „Посмъртни разкази“. Че ще се запита защо човек е готов да даде живота си за няколко страници с мъртви букви... и тези букви... те наистина ли са мъртви? Че ще усети тъгата, болката, очакването и радостта, любовта, живота и всичко останало, скрито зад тях...

Знам, че ще изгубя, но искам хората да прочетат това.

Може би нищо няма да се промени. Може би животът ми ще отиде напразно. Той и сега е празен... Книгите стоят, написани на ръка, събират прах в килерите, днес е престъпление да се разпространяват, ако не си получил „Правото“, по-важно е шоуто, в което защитаваш себе си, всичко е опорочено... Какъв е смисълът да побежда, когато вече съм изгубил? Аз спрях да бъда творец в момента, в който дойдох за първи път на двубоите. Защото не създадох, а убих. Убих един от своите, един от себе си... Късно е да спра всичко това... Мога само да отпусна ръце и да умра, без да пълня обезумелите очи на публиката с яростна битка за оцеляване. Такава измама е това „Право“...

Все пак, това ще бъде публикувано. Все някой ще го прочете. Мисля, че не е нужно да съм бил добър писател, за да ме разберат...?

Бел. ред.: Обърнете внимание, че въпреки това, което е написал, Джейсън Елиът се е надявал да победи. Когато губят, хората винаги намират подходящо оправдание, за да излязат светци и мъченици в очите на другите. Цялото му творчество остава на съхранение в архива на издателство „Триумф“. Разказът отпечатваме без намесата на редактор. Не мислим, че е подходящ за сборника „Посмъртни разкази“, тъй като е доста слаб и сантиментален, но наградата си е награда...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.